

УДК 343.983 : 623.4

А.Г. Гайдук, *головний експерт*

*Науково-дослідного експертно-криміналістичного
центру при УМВС в Рівненській області*

ВИКОРИСТАННЯ РЕВОЛЬВЕРІВ, ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ВІДСТРІЛУ ПАТРОНІВ ФЛОБЕРА

Розглянуто питання застосування револьверів, призначених для відстрілу патронів Флобера калібру 4 мм, акцентовано увагу на нецільовому використанні таких револьверів. Наведено результати експертних експериментів.

Ключові слова: револьвер, патрон Флобера, переспорядження патрона, бойовий припас, вогнепальна зброя.

Рассмотрены вопросы применения револьверов, предназначенных для отстрела патронов Флобера калибра 4 мм, акцентировано внимание на нецелевом использовании таких револьверов. Приведены результаты экспертных экспериментов.

Considered the question of the using of revolvers designed to fire Flaubert cartridges with 4 mm caliber. The attention is accented on the unearmarked using of revolvers and opportunities of reloading, using for shooting and classification Flaubert cartridges with 4 mm caliber. Given the results of expert experiments.

Нині дедалі більше пересічних громадян бажають мати засіб оборони з метою запобігання протиправним посяганням на особисту безпеку та приватну власність. І хоча ринок насичений засобами активної оборони, такими як газова зброя та засоби для відстрілу патронів з еластичними кулями «несмертельної дії», однак низька ефективність газової зброї, обмеженість кола осіб, які мають право на володіння пристроями для відстрілу патронів з еластичними кулями, і необхідність реєстрації такої зброї в органах внутрішніх справ підштовхують громадян до пошуків інших видів засобів активної оборони, які б не потребували реєстрації і володіння якими не заборонялось українським законодавством. Тому сьогодні доволі поширеним є придбання у власність пневматичної зброї та револьверів для відстрілу патронів Флобера калібру 4 мм.

Загалом револьвери під патрон Флобера призначені для тренувальної стрільби поза межами спеціально обладнаних тирів і майданчиків [1] і за відсутності змін в їх конструкції не належать до вогнепальної зброї, а штатні патрони Флобера калібру 4 мм до них не є боеприпасами [2].

Револьвери під такий патрон як вітчизняного, так і іноземного виробництва, що ввозяться відповідно до чинного законодавства для реалізації на території України, мають певні конструктивні особливості, що не дозволяє їх без руйнувань переробити (збільшити калібр револьвера, форму камор барабана, замінити ствол) для стрільби іншими патронами [2].

Однак на практиці трапляються непоодинокі випадки використання револьверів під патрон Флобера не за їх цільовим призначенням (виключно для тренувань), а як засіб особистої оборони проти зловмисників. Для збільшення вражаючої здатності такого засобу в конструкцію патрона Флобера вносяться саморобні зміни (рис. 1, 2), а саме: штатна куля «довгих» патронів Флобера виробництва фірми Dynamyt Nobel (фабрика Rheinisch-Westfalische Sprengstoff A.G., Нюрнберг, Німеччина) вилучається з гільзи, гільза споряджається пороховим зарядом, і замість штатної кулі монтується промислова куля типу «Діабло» з гумовим ущільнювачем, призначена для відстрілу з пневматичної зброї калібру 4,5 мм. При цьому пороховий заряд є частиною маси (наважкою) пороху, взятого зі спортивно-мисливських патронів кільцевого запалювання калібру 5,6 мм (22 калібру) — зазвичай виробництва фірми «Восток» (м. Клімовськ, Росія).

Рис. 1. Зображення переспоряджених патронів Флобера

Рис. 2. Зображення переспоряджених патронів Флобера після демонтажу куль

Маса наважки металюного заряду — 0,03—0,06 г, промислова куля — комбінована куля «Special Magnum» з діаметром головної частини 4,2 мм, завдовжки 7,9 мм, вагою 0,64 г, на хвостову частину якої надіто гумовий обтюратор завдовжки 6,4 мм, діаметром 4,2 мм. Ця латунна куля порівняно зі штатною кулею має більшу твердість, масу (0,64 г проти 0,47—0,48 г) і проникну здатність (завдяки гострій верхівці та розміщенню центру тяжіння кулі в її головці). Децхо більший діаметр ведучої частини кулі (+ 0,2 мм) забезпечує її щільне врізання в поля нарізів револьвера, що призводить до стійкого її обертання відносно повздовжньої осі, а гумовий обтюратор забезпечує надійну обтюрацію кулі в каналі барабана та ствола. Зазначені чинники дозволяють при відстрілі таких патронів з револьвера (без внесення змін у його конструкцію) досягти швидкості кулі та питомої кінетичної енергії в діапазоні відповідно від 196 м/с та 0,887 Дж/мм² (за відсутності порохового заряду, лише за рахунок згоряння штатного піроскладу) до 252 м/с та 1,467 Дж/мм² (при наважці пороху масою 0,06 г).

Експериментальний відстріл патронів проводився з револьвера ME38 Magnum-4R (дистанція 1 м, прилад для вимірювання швидкості польоту снарядів «ИБХ-731.3», електронні ваги «AXIS AD500»). Зображення слідів полів нарізів на кулях наведено на рис. 3, розрахунок питомої кінетичної енергії — у табл.

Таблиця

Розрахунок питомої кінетичної енергії, Дж/мм ²				
Маса наважки пороху, г	Маса снаряда, г	Діаметр снаряда, мм	Швидкість снаряда, м/с	Питома кінетична енергія, Дж/мм ²
0	0,64	4,2	196	0,887306507
0,06	0,64	4,2	252	1,466771981

З результатів проведених експериментів видно, що питома кінетична енергія куль переспоряджених патронів перевищує межу ураження (0,5 Дж/мм²). Крім того, слід також мати на увазі, що коли кулі штатних «довгих» патронів Флобера виробництва фірми Дунамут Nobel з їх питомою кінетичною енергією у 0,46—0,47 Дж/мм² утворюють ушкодження шкіри у вигляді ран з рановими каналами, які не проходять до грудної та черевної порожнини [2], то у разі збільшення питомої кінетичної енергії

куль переспоряджених патронів Флобера калібру 4 мм майже втричі є велика вірогідність того, що вони проникатимуть до грудної та черевної порожнини, завдаючи тяжких ушкоджень, небезпечних для життя. Такі патрони відповідно до Методики встановлення належності об'єкта до бойових припасів вогнепальної стрілецької зброї та його придатності до стрільби [3] мають ознаки бойових припасів, незважаючи на малий (стандартний) калібр [4].

Під час проведення експериментальних відстрілів револьвери не зазнали пошкоджень, що вказує на достатню міцність їх ствола, барабана і рамки та безпечність для стрільця при неодноразовому проведенні таких відстрілів переспоряджених патронів, які при незмінних основних розмірних характеристиках, калібру, виду запалювання мають ознаки боєприпасів.

Сьогодні сайти у мережі Інтернет наповнені інформацією щодо саморобних змін у конструкції зазначених патронів і їх використання, інструкціями з переспорядження і результатами відстрілу таких патронів, наприклад: «...5 см, дошку прошиває с расстояния 2—3 метра на вылет...».

Такий стан справ зобов'язує відповідні органи звернути на цю проблему пильну увагу і вжити всіх можливих заходів для її вирішення, у тому числі проведення профілактичної роботи серед населення для роз'яснення всіх можливих наслідків таких протиправних дій.

Список використаної та рекомендованої літератури

1. *Пістолети та револьвери під патрон Флобера. Загальні технічні вимоги, вимоги безпеки. Методи контролювання* : Стандарт МВС України СОУ 78-19-003:2010. — К. : МВС України. — 2010. — 17 с.

2. *Револьвери калібру 4 мм (Флобер) : довідник для судових експертів* / [Коструб А.М.,

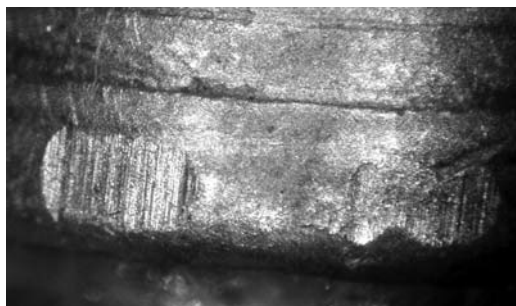

Рис. 3. Зображення слідів полів нарізів на кулях, відстріляних з револьвера Флобера

Ігнат'єв І.В., Коломійцев О.В. та ін.]. — К. : ДНДЕКЦ МВС України; ХНДІСУ МЮ України, 2006. — 22 с.

3. *Гамов Д.Ю.* Методика встановлення належності об'єкта до бойових припасів вогнепальної стрілецької зброї та його придатності до стрільби / Д.Ю. Гамов. — К. : ДНДЕКЦ МВС України, 2006. — 22 с.

4. *Тихонов Е.Н.* Судебно-баллистическая экспертиза : учеб. пособ. / Е.Н. Тихонов. — Барнаул : Алтайский государственный университет, 1991. — 96 с.

5. *Гамов Д.Ю.* Методика встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби / Д.Ю. Гамов. — К. : ДНДЕКЦ МВС України, 2005. — 28 с.